

Spis treści

A. Korcz-Maciejko , Obowiązek zakrywania ust i nosa po stronie interesantów urzędu	2
M. Pietras-Eichberger , Status spółki cywilnej uprawnionej do pomocy z powiatowego urzędu pracy przeciwdziałającej skutkom COVID-19	2
W. Maciejko , Prawne podstawy udostępniania przez organ gminy spisu wyborców Poczcie Polskiej S.A.	3
D. Kosiński , Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe nauczyciela na podstawie regulacji dotyczących COVID-19	5
W. Maciejko , Skutki wywołane przez art. 15zszs i art. 15h ustawy COVID-19 w postępowaniu administracyjnym	5

Wstęp

Drugi i trzeci kwartał 2020 r. to okres obowiązywania stanu epidemii w Polsce. Okres niecodzienny, ale nie rewolucyjny, jak można wnosić z doniesień prasowych i telewizyjnych. Wydaje się, że władze publiczne dały w tym okresie dowód na niebezpieczną dla porządku prawnego (znacznie bardziej niż sam COVID-19) eksplozję regulacji ustawowych, i to regulacji zbędnych, bez których świetnie władza publiczna mogłaby działać. Lektura ustaw generowanych, w zasadzie w odstępach tygodniowych, w tym okresie dowodzi jakieś niewytlumaczalnej woli regulowania wszystkiego na nowo, jakby wcześniej nikt nigdy nie uchwałił prawa. A przecież prawo stanowi zespół norm generalnych i abstrakcyjnych; to od stosujących prawo zależy zakres zmian, jakich oczekuje się w otaczającej, z założenia przecież dynamicznej, rzeczywistości społecznej.

Istniejące już od dekad regulacje o stanach nadzwyczajnych, o pomocy społecznej i o bezrobociu dawały podstawy stosowania adekwatnych me-

chanizmów reakcji na stan zarazy. Państwo unikając wprowadzenia stanu nadzwyczajnego jednoznacznie okazało ignorancję dla praw obywatelskich, stosując mechanizmy stanu nadzwyczajnego (zakaz zgromadzeń, obowiązek zakrywania twarzy, ograniczenie swobody wyznania, wyłączenie prawa zawierania umów w obrocie gospodarczym, pocztowy wybór Prezydenta, wprowadzenie obowiązku e-szkolnego i związanego z nim - pozaprawnego - oblięu posiadania komputera z internetem, zamknięcie urzędów) lecz z powołaniem się na unormowania o ochronie zdrowia. Już terminologia narzucona obywatelom (pandemia, epidemia, stan epidemii) miała legitymować władzę do dbania o społeczność na zasadach ekstraordynaryjnych, z góry usprawiedliwionych. Normatywne podstawy działania władzy świadczą tymczasem po prostu o zwalczaniu zarazy, a więc choroby występującej w skali ponadprzeciętnej. Ponadprzeciętnej, ale nie kosmicznej, dającej się tak przewidzieć jak i odnaleźć w historii. Podobnie jak trzęsienie ziemi, powódź, epoka

lodowcowa i uderzenie asteroidy. Tyle że zwalczając zarazę rzadko ingeruje się w konstytucyjne podstawy porządku prawnego. Oby tylko Państwo z ostatnim kichnięciem osoby zarażonej Sars-CoV2 nie zapomniało odwołać tego wygodnego trybu sprawowania władzy. Mogłoby to oznaczać, że samo

i Państwo, i prawo wymagają respiratora.

Numer 3/2020 poświęcony jest w całości problemom normatywnym zarazy COVID-19; ma obrazować skalę problemów w stosowaniu prawa, jakimi Państwo wypełniało obywatelom czas oczekiwania na ustąpienie choroby.

Obowiązek zakrywania ust i nosa po stronie interesantów urzędu /opinia prawna/

Urząd administracji publicznej odpowiada wymogom stawianym przez § 18 ust. 1 pkt 2 lit. c rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 maja 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 964), gdyż jest <<budynkiem użyteczności publicznej przeznaczonym na potrzeby administracji publicznej>>. Rodzi to obowiązek zakrywania przez osoby znajdujące się w nim ust i nosa interesantów. Liczba interesantów przy jednym stanowisku obsługi nie może przy tym przekroczyć 1 osoby (§ 14 ust. 4 pkt 5).

Regulacje te nie określają bezpośrednio następstw niestosowania się do ww. nakazu, jednak ich lektura wskazuje, że osoba niestosująca się do ww. obowiązków nie staje się <<interesantem>>, a zatem nie może korzystać z budynku urzędu administracji publicznej. Uniemożliwienie korzystania z urzędu osobie objętej przeszkodą (niezakrywającej nosa i ust z naruszeniem prawa) należy do administratora budynku a w razie potrzeby stosowania środków przymusu bezpośredniego - może on korzystać z pomocy organów Policji.

Od obowiązku zakrywania ust i nosa

zwolnione są dzieci do lat 4 oraz osoby z niedorozwojem, niemogący zakrywać ust i nosa z powodu stanu zdrowia, chore psychicznie w stopniu co najmniej umiarkowanym i z trudnościami w samodzielnym zakryciu/odkryciu ust i nosa. Przepis § 18 ust. 3 pkt 3 zd. drugie cyt. rozporządzenia zakazuje żądania okazania dokumentów na okoliczność stanu zdrowia. Oznacza to, że osoba decydująca w strukturze urzędu o wpuszczeniu zainteresowanego do budynku winna mieć profesjonalne przygotowanie w zakresie stwierdzania ww. schorzeń (na podstawie oględzin i wywiadu opartego na rozmowie). Odmowa wstępu do budynku osobie, co do której błędnie stwierdzono przeszkodę rodzi odpowiedzialność cywilną kierownika urzędu. Oznacza to, że po wykazaniu wielkości szkody (np. wysokości utraconych świadczeń w następstwie niezłatwienia sprawy w urzędzie) będzie mogła tej kwoty dochodzić, na drodze cywilnej, od osoby odpowiedzialnej za działanie urzędu.

*dr Aneta Korcz-Maciejko,
radca prawny*

Status spółki cywilnej uprawnionej do pomocy z powiatowego urzędu pracy przeciwdziałającej skutkom COVID-19 /opinia prawna/

Zgodnie z art. 15 zzzd ustawy C-19 podmiotem uprawnionym do otrzymania pożyczki w związku z przeciwdziałaniem negatywnym skutkiem COVID-19 jest <<mikroprzedsiębiorca>>; pożyczka bowiem przysługuje na <<pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców>>. Przepis art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy – Prawo przedsiębiorców formułuje definicję mikroprzedsiębiorcy wymagając aby taki podmiot spełniał łącznie następujące warunki: 1) był przedsiębiorcą (w rozumieniu art. 4 ustawy – Prawo przedsiębiorców),

2) zatrudniał średniorocznie mniej niż 10 pracowników oraz 3) osiągał roczny obrót netto: nieprzekraczający 2 milionów euro lub sumy aktywów jego bilansu na koniec jednego z tych lat nie przekroczyły wartości 2 milionów euro. Jednym z warunków posiadania statusu mikroprzedsiębiorcy jest zatem spełnienie warunków stawianych przedsiębiorcy. W stosunku do przedsiębiorców wykonujących działalność w formie spółki cywilnej art. 4 ust. 2 ustawy – Prawo przedsiębiorców powiada, że przedsiębiorcami są w takim wypadku wspólnicy spółki, nie zaś sama spółka (jako jednostka organizacyjna bez osobowości prawnej). Taka

konstrukcja mikroprzedsiębiorcy wskazuje, że pożyczka z art. 15zzd ustawy C-19 nie może być przyznana spółce cywilnej, skoro podmiot taki (ułamna osoba prawna) został wyłączony z definicji przedsiębiorcy, a tym samym z definicji mikroprzedsiębiorcy.

Status przedsiębiorcy ma wspólnik spółki cywilnej (osoba fizyczna), i to od niego wymaga się w granicach art. 15zzd ust. 2 i 7 ustawy C-19 wykazania jego własnego <<stanu zatrudnienia>>, a więc osób pozostających z nim (jako osobą fizyczną) w stosunku pracy w rozumieniu art. 3 Kodeksu pracy. Nie ma natomiast prawnych przeszkód aby pracownik wspólnika (względnie przypisany jako zatrudniający w umowie spółki do tego wspólnika) wykonywał zadania pracownicze w siedzibie spółki i aby to spółka była dla niego zakładem pracy. Prawa wspólnika jako pracodawcy mogą być bowiem wnoszone jako wkład do spółki w rozumieniu art. 861 § 1 k.c.

Innym zagadnieniem jest problem warunku zmniejszenia obrotów przedsiębiorcy uprawniającego przedsiębiorcę do pomocy z powiatowego urzędu pracy określonej w art. 15zzb i art. 15zcc ustawy Covid-19. Problem prawny sprowadza się, do kwestii jak obliczyć <<zmniejszenie sprzedaży towarów i usług>> w rozumieniu art. 15zzb ust. 3 ustawy Covid-19, gdy początek porównywanego okresu obejmuje czas, w którym osoba fizyczna prowadziła działalność jednoosobową, a koniec - gdy prowadzi ją jako wspólnik spółki cywilnej. Określone tym przepisem wyrażenie <<zmniejszenie sprzedaży towarów i usług>> wymaga odniesienia do przedsiębiorcy, który zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o VAT deklaruje w US za pomocą faktur VAT i deklaracji za poszczególne miesiące wysokość <<sprzedaży towarów i usług>>.

Jeżeli zatem za pierwotną część okresu sprzedawcą (tzn. wystawcą faktur) była osoba fizyczna w rozumieniu art. 15 ust. 1 ustawy o VAT, a za końcową - jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej (np. spółka cywilna), nie jest możliwe w rozumieniu art. 15zzb ust. 3 ustawy Covid-19 ustalenie takiego spadku. Tym samym pomoc z art. 15zzb ust. 1 cyt. ustawy nie może być przyznana z uwagi na zmiany majątkowo-

organizacyjne przedsiębiorcy. Inne podmioty bowiem w obu badanych okresach wykazywały własną wartość sprzedaży. W takim wypadku nie jest dostateczne wyłącznie formalne spełnienie wymogu posiadania statusu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 Prawa przedsiębiorców, do jakiego odsyła art. 15zzb ust. 1 i 2 ustawy Covid-19; ustawa ta w art. 15zzb ust. 3 wprowadza zaostrzony wymóg - posiadania statusu <<przedsiębiorcy sprzedającego towary i usługi>> na własny rachunek i we własnym (wyłącznym) imieniu. Tak w badanej sprawie nie było, zatem pomoc nie może być udzielona.

Przepis art. 15zcc ust. 2 ustawy Covid-19 wymaga wykazania przez przedsiębiorcę - osobę fizyczną <<zmniejszenia sprzedaży towarów i usług>>. Jeżeli umowa spółki cywilnej nie wprowadza szczególnych rozwiązań co do tego kto ze wspólników jest sprzedającym, to jest nim spółka (jednostka organizacyjna bez osobowości) który zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o VAT deklaruje w US za pomocą FV i deklaracji za poszczególne miesiące wysokość <<sprzedaży towarów i usług>>. Sprzedającym i wykazującym spadek obrotów jest spółka, a nie osoba fizyczna. Tym samym pomoc z art. 15zcc ust. 1 cyt. ustawy nie może być przyznana z uwagi na to, że kto inny jest przedsiębiorcą (wspólnik), a kto inny sprzedającym towary i usługi (spółka). To spółka notuje spadek wartości obrotu, a nie wspólnik. Wspólnika ze spółką łączy odrębna od sprzedaży relacja cywilna, obejmująca dochód z udziałów; dlatego wspólnicy nie są podatnikami VAT (bo nim jest spółka), ale wyłącznie mają oznaczony dochód ze spółki w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Kategoria dochodu w rozumieniu tej ostatniej ustawy nie ma znaczenia, skoro chodzi o obrót, a więc instytucję ustawy o VAT.

W takim wypadku nie jest dostateczne wyłącznie formalne spełnienie wymogu posiadania statusu przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 Prawa przedsiębiorców, ale wymaga się spełnienia zaostrzonego wymogu - posiadania statusu <<przedsiębiorcy sprzedającego towary i usługi>> na własny rachunek i we własnym (wyłącznym) imieniu.

*dr Marta Pietras-Eichberger,
radca prawny*

Prawne podstawy udostępnienia przez organ gminy spisu wyborców Poczcie Polskiej S.A.

Zamiar wprowadzenia wyborów korespondencyjnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w maju 2020 r. wywołał problem prawnych podstaw do udostępnienia przez organy gmin danych wyborców, którym Poczta Polska S.A. miałyby doręczać pakiety wyborcze z kartami głosowania. Głównym zarzutem przeciwników tego rozwiązania

był prywatny status Poczty, która współcześnie jest spółką prawa handlowego, co rodzi obawy o prawidłowość przetwarzania przez nią danych osobowych wyborców.

Jak wynika z przepisów normujących ustrój, zakres działania i kompetencje przedsiębiorstwa Poczta Polska S.A. z siedzibą w Warszawie

(zwanej dalej Poczta Polska) jest ono uprawnione do żądania od organów samorządu gminnego, danych objętych spisem wyborców, o ile z żądania takiego wynika, że danych tych Poczta Polska domaga z uwagi na wykonywane zadania publiczne związane z doręczaniem pakietów wyborczych wskutek zarządzonej wyborów powszechnych.

Kluczowe znaczenie dla takiej oceny mają ustawowe zadania Poczty Polskiej, które przejęła ona od państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej Poczta Polska, działającego na podstawie poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 30 lipca 1997 r. o państwowym przedsiębiorstwie użyteczności publicznej Poczta Polska (Dz.U. z 1997 r., poz. 675), tzn. zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 września 2008 r. o komercjalizacji państwowego przedsiębiorstwa użyteczności publicznej Poczta Polska (Dz.U. z 2019 r., poz. 261), zwanej dalej u.k.p. Niektóre zadania Poczty Polskiej spełniają wymogi pozwalające przypisać jej funkcję organu władzy publicznej w sensie funkcjonalnym, gdyż wyposażono ją w kompetencje właściwe organom władzy publicznej obejmujące m.in.: 1) działania na rzecz obronności i na rzecz bezpieczeństwa państwa (art. 12 ust. 5 u.k.p. i art. 81 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. z 2018 r., poz. 2188), zwanej dalej u.p.p.), 2) działania na rzecz przeprowadzania wyborów powszechnych obejmujące doręczenia pakietów wyborczych (art. 53e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2019 r., poz. 684, zwanej dalej k.w.), 3) działania właściwe organom podatkowym i organom egzekucyjnym obejmujące pobór, kontrolę uiszczania i egzekucję opłaty abonamentowej (art. 6 i art. 7 ustawy z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych, Dz.U. z 2019 r., poz. 1801).

Z tych też powodów pracownicy Poczty Polskiej posiadają przy wykonywaniu ww. zadań Poczty status funkcjonariusza publicznego (art. 20 u.k.p.) a sama Poczta Polska obowiązana jest spełniać wymogi określone w ustawie z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. 2019 r., poz. 742), zgodnie z § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wykonywania przez operatorów pocztowych zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1452), zwanego dalej r.s.w.

Zadania publiczne Poczty Polskiej polegają m.in. na doręczaniu pakietów wyborczych, do czego Poczta Polska legitymuje art. 53e § 4 zd. pierwsze k.w. Ta czynność jest odmianą wydania karty do głosowania, dopełniająca co do zasady przez komisje wyborczą. Jest zatem czynnością urzędową. Konsekwencją realizacji tej czynności w 2020 r.

w wyborach na Prezydenta RP jest art. 99 ustawy z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV2 (Dz.U. z 2020 r., poz. 695), zwanej dalej ustawą o SARS-CoV2, który obowiązuje organy administracji publicznej do uwzględnienia, pochodzącego od Poczty Polskiej (jako operatora wyznaczonego) w terminie 2. dni, wniosku o wydanie danych z rejestru PESEL, spisu lub rejestru, potrzebnych do realizacji zadań związanych z organizacją wyborów na Prezydenta RP; wójt (burmistrz, prezydent miasta) naturalnie jest taki zobowiązany do wydania danych organem administracji publicznej.

Podkreślenia wymaga, że skoro Poczta Polska, jako operatora wyznaczonego, ustawodawca wyposażył w kompetencję do doręczenia wyborcy pakietu wyborczego, to Poczta Polska żądając wydania od organu samorządu gminnego danych niezbędnych do doręczenia takiego pakietu wyborcom (spis wyborców), powołuje się na swój status organu władzy publicznej w sensie funkcjonalnym. Jej żądanie ma walor wiążącego wezwania organu państwowego. Nie jest rolą organu samorządu gminnego ocena prawidłowości zakresu czy terminowości takiego żądania; w szczególności wójt (burmistrz, prezydent miasta) nie ma legitymacji aby badać, czy w wypadku konkretnych wyborów dane żądane przez Poczta Polska obejmują część (węższą lub szerszą), czy wręcz całość spisu wyborców (wszystkich mieszkańców gminy). Za prawidłowość zakresu żądania, a następnie za prawidłowość czynności doręczenia pakietów wyborczych, w przepisany trybie odpowiada Poczta Polska. Z tych powodów wójt (burmistrz, prezydent miasta) ma bezwzględny obowiązek udostępnienia Poczcie Polskiej danych wyborców, o ile w żądaniu tym Poczta Polska powołała się na konieczność wykonania zadania ustawowego obejmującego doręczenie pakietów wyborczych w przepisany trybie.

Na marginesie tylko podnieść wypada, że Poczta Polska, jako operator wyznaczony, przed przystąpieniem do wykonywania ww. zadań publicznych poddawana jest postępowaniu mającemu na celu sprawdzenie standardów bezpieczeństwa danych i wykazaniu, że jej działalność nie zagraża obronności, bezpieczeństwu państwa ani też bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu (art. 7 pkt 5 i art. 71 ust. 3 pkt 5 u.p.p.). Przykładem regulacji gwarantującej bezpieczeństwo danych pozyskanych przez Poczta Polska jest § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie wykonywania przez operatorów pocztowych zadań na rzecz obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego (Dz.U. z 2018 r., poz. 1452), zgodnie z którym, dane pozyskane przez Poczta

Polską mogą być wydawane tylko na zarządzenia właściwego organu władzy publicznej (sądu, prokuratora). Wykonując zadania określone procedurą wyborczą Poczta Polska, jako organ władzy publicznej w sensie funkcjonalnym spełnia wszystkie wymogi stawiane <<organowi publicznemu>> w rozumieniu art. 4 pkt 9 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

(Dz.Ur.z. UE Seria L z dnia 4 maja 2016 r., Nr 119, s. 1), zwanego dalej RODO. Takie organy, w tym i Poczta Polska, zostały wyłączone przez wspomniany przepis z definicji odbiorcy danych osobowych; Poczta Polska nie jest zatem związana określonościami przez RODO warunkami dopuszczalności przetwarzania danych osobowych jako ich odbiorca. Przetwarzanie danych do celów przeprowadzenia wyborów odbywa się na podstawie szczególnej regulacji art. 99 zd. trzecie ustawy o SARS-CoV2

*prof. nadzw. dr hab. Wojciech Maciejko,
radca prawny*

Wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe nauczyciela na podstawie regulacji dotyczących COVID-19 /opinia prawna/

Zasadą jest, że wynagrodzenie za godziny ponadwymiarowe określone w art. 35 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2019 r. poz. 2215) zostaje wypłacone na podstawie <<przydzielonych nauczycielowi godzin ponadwymiarowych>>. Problematyka ograniczenia czasu pracy dla nauczyciela w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego uregulowana została w § 4a ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 410). Przepis ten powiada, że w okresie do 26 kwietnia 2020 r. na obszarze kraju ogranicza się funkcjonowanie jednostek systemu oświaty przez <<ograniczenie obowiązków świadczenia pracy przez pracowników tych jednostek na ich terenie, z wyłączeniem przypadków, gdy jest to niezbędne do realizowania zadań jednostek z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub w inny sposób [...] lub gdy jest to niezbędne dla zapewnienia ciągłości funkcjonowania tych placówek>>. Regulacja ta wprowadza jako zasadę, pracę nauczyciela za pomocą metod i technik kształcenia na odległość.

Zmianie w tym okresie szczególnego trybu działania placówek uległy zasady zaliczania czasu

pracy nauczyciela (tygodniowego obowiązkowego oraz ponadwymiarowego); te nowe zasady reguluje § 7 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r., poz. 493). Zgodnie z tym przepisem utrzymuje się w stosunku do nauczyciela liczbę godzin ponadwymiarowych aktualną na datę 24 marca 2020 r. z zastrzeżeniem, że to <<dyrektor jednostki systemu oświaty ustala zasady zaliczania do wymiaru godzin poszczególnych zajęć realizowanych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość lub innego sposobu kształcenia>>.

Dyrektor szkoły jest na tej podstawie uprawniony do wydania zarządzenia, które w jego placówce będzie inaczej wartościowało dotychczas przydzielone godziny ponadwymiarowe; w szczególności jest władny do ustalenia, że przyjęte w szkole techniki i metody procesu dydaktycznego prowadzonego zdalnie uzasadniają zmniejszenie lub nawet wyłączenie wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe.

*mgr Dariusz Kosiński,
radca prawny*

Skutki wywołane przez art. 15z z art. 15h ustawy COVID-19 w postępowaniu administracyjnym

Stosownie do art. 15z z art. 15h ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacjami kryzysowymi (Dz.U. z 2020 r., poz. 374 z późn. zm.) w brzmieniu ustalonym od dnia 31 marca 2020 r. przez art.

1 ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 568), zwana dalej ustawą C-19, w okresie działania stanu epidemii

wprowadzonego na mocy § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 566), tzn. od 31 marca 2020 r. do odwołania, terminy procesowe biegnące w postępowaniu administracyjnym (w tym termin na załatwienie sprawy i wydanie decyzji określony w art. 35 i nn. k.p.a.) nie rozpoczęły biegu (w dniu wpływu podania) oraz ulegały zawieszeniu (gdy podanie złożono przed 31 marca 2020 r.). Oznacza to, że organ rozpatrujący sprawę nie miał obowiązku dochowania terminu załatwienia sprawy i powinien był powstrzymać się od wydania decyzji.

W ww. okresie obowiązywał zakaz wydawania zawiadomień na podstawie art. 36 k.p.a. (o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy). Samo zaś niezakończanie sprawy w terminie, z mocy art. 15zss ust. 11 ustawy C-19 powodowało, że organowi nie można było zarzucić beczynności (ewentualne ponaglenie nie mogło okazać się skuteczne). Przepis art. 15zss ust. 1 in fine ustawy C-19 działał lege. Nie wymagał wydawania zawiadomień, ani postanowień o wyznaczeniu nowego terminu załatwienia sprawy. Wyjątek w tym zakresie stanowi art. 15zss ust. 9 ustawy C-19, który powiadał, że jeżeli w sprawie może być wydana decyzja uwzględniająca w całości żądanie strony (gdy jest ich wiele – to wszystkich stron). Rozwiązanie to wynika z ograniczonej możliwości obrony praw strony w postępowaniu administracyjnym, w tym przeszkód w bezpiecznym wglądzie do akt sprawy. Wydanie decyzji rodzących niekorzystne skutki dla którejkolwiek ze stron postępowania było, a contrario, niedopuszczalne. Taka wadliwość decyzji wydanej w badanym okresie rodziła istotną wadę procesową rozstrzygnięcia.

Czynności incydentalne (co do zasady postanowienia wydawane w toku postępowania na podstawie art. 123 k.p.a.) mogły być podejmowane na podstawie art. 15zss ust. 7 ustawy C-19 i one z mocy tej regulacji były skuteczne. Naturalnie nie dotyczy to decyzji (wydanych w wypadkach innych niż określony w art. 15zss ust. 9 ustawy C-19), które nie są czynnościami podejmowanymi w toku postępowania, ale kończą postępowanie.

Ponaglenia na beczynność organów (związane z niewydaniem decyzji w terminach określonych w art. 35, art. 36 i art 37 k.p.a., a także wyznaczonym w postępowaniu przed sądem administracyjnym w wyroku orzekającym w sprawie ze skargi na beczynność) podlegają rozpatrzeniu

postanowieniami odmownymi (o nieuwzględnieniu ponaglenia), gdyż art. 15zss ust. 10 ustawy C-19 rozstrzyga, iż regulacji art. 37 k.p.a. nie stosuje się. Zawieszane zatem możliwości jej stosowania; brak możliwości zastosowania przepisu rodzi brak podstawy do wydania orzeczenia negatywnego; ustawa procesowa zaś nie przewiduje postanowień formalnych niejurysdykcyjnych (o umorzeniu postępowania w sprawie z ponaglenia). Stąd wymóg odmownego formalnego załatwienia sprawy. Sprawy kończące się postanowieniami podlegają (w odróżnieniu od spraw załatwianych decyzjami) załatwieniu, gdyż ich nie wymieniał art. 15zss ust. 9 ustawy C-19.

Przepis art. 15h ust. 4 ustawy C-19 przewidywał wydawanie decyzji o zmianie decyzji ostatecznej na korzyść strony w trybie art. 163 k.p.a. i odnosi się on tylko do tych spraw, w których rozstrzygane są kwestie świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności, wyłącznie uregulowane w ustawie o pomocy społecznej. Regulacji tej nie stosuje się do decyzji o przyznaniu świadczeń (choćby opartych na orzeczeniu o niepełnosprawności, o wydłużonym przez ustawę C-19 okresie ważności) jeżeli podstawa decyzji dotychczasowej obejmowała przepis innej ustawy, w tym ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Stan prawny uległ zmianie poprzez zobowiązanie organów do załatwienia spraw i kontynuacji postępowań z mocy art. 68 ust. 6 i 7 oraz art. 76 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz.U. z 2020 r., poz. 875). Zgodnie z tymi regulacjami, terminy w postępowaniach, o których mowa w art. 15zss ustawy COVID-19, których bieg nie rozpoczął się na podstawie art. 15zss tej ustawy, rozpoczynają bieg po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Z kolei terminy w postępowaniach, o których mowa w art. 15zss ustawy COVID-19, których bieg uległ zawieszeniu na podstawie art. 15zss tej ustawy, będą dalej po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej. Ustawa nowelizująca weszła w życie z dniem następnym po jej ogłoszeniu (15 maja 2020 r.), a więc 16 maja 2020 r. Zatem obowiązek prowadzenia postępowania administracyjnego został reaktywowany od 24 maja 2020 r.

*Prof. nadzw. dr hab. Wojciech Maciejko
radca prawny*

Wydawca: Ośrodek Mediacji w Sprawach Karnych im. Anny Jenke w Rzeszowie, 35-312 Rzeszów, ul. Piaskowa 5/3

Redaktor naczelny: prof. nadzw. dr hab. Wojciech Maciejko

Tytuł czasopisma zarejestrowany został przez Sąd Okręgowy w Rzeszowie postanowieniem z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt I NsRejPr 24/19
ISSN 2658-2902

Na adres e-mail: wojciech_maciejko@wp.pl przyjmowane są:

- zgłoszenia adresów e-mail, na jakie będą kierowane bezpłatnie kolejne numery pisma (należy wskazać: imię i nazwisko oraz nazwę instytucji);
- propozycje tematów i zagadnień, jakie zastępują na poruszenie w kolejnych wydaniach.